

Handboek slimmer aansluiten

Gebaseerd op informatie uit de studiemiddag
netcongestie op 5/2/25

Inhoud

Achtergrond	2
Directe lijn	3
Cable pooling	4
Gesloten distributie systeem	6
Groepscontracten	8
Fiscaliteit	10
Afsluiting	11

Achtergrond

Op 5 februari 2025 organiseerden Holland Solar en NedZero een studiemiddag netcongestie. De informatie uit deze studiemiddag is uiteengezet in dit handboek netcongestie omzeilen, om de verschillende opties voor het omzeilen van netcongestie en de relevantie ervan terug te kunnen lezen.

De casus waar we ons op hebben gericht was als volgt:

Een projectontwikkelaar is op zoek naar een locatie om een zonnepark/ windpark/ BESS (Battery Energy Storage System) te ontwikkelen. Een bedrijventerrein met veel afnemers wil graag verduurzamen/ uitbreiden en de eerste gesprekken gaan van start. De regio kampt met invoedings- en afname congestie.

In de gesprekken met de bedrijven moet de projectontwikkelaar op zoek naar alternatieven op een reguliere aansluiting, met een grote focus op eigen verbruik door de bedrijven. In deze casus gaan we er dus vanuit dat de nadruk ligt op eigen verbruik en flexibiliteit (het ontstaan van een energiehubs). Er is in de casus wel ruimte om bijvoorbeeld voor batterijopslag nog een (klein) deel afname capaciteit uit het openbare elektriciteitsnet te halen buiten de piekuren.

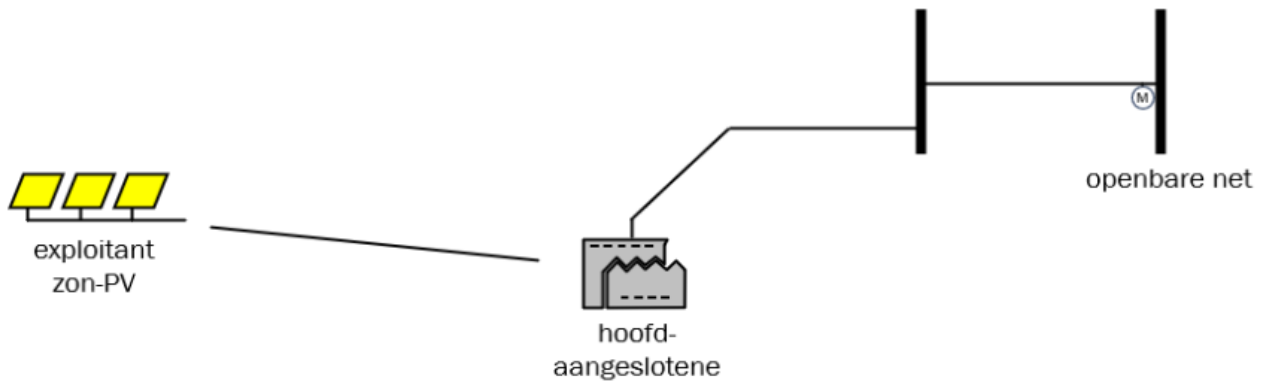
De bedrijven vragen aan de projectontwikkelaar en aan de netbeheerder wat de mogelijkheden zijn om dit voor elkaar te krijgen. Er zijn verschillende mogelijkheden, die hieronder verder worden toegelicht, namelijk:

- Directe lijn;
- Cable pooling;
- Gesloten Distributie Systeem;
- Groepscontracten.

Ten slotte gaan we nog kort in op de relevante fiscale aspecten van deze verschillende vormen van anders aansluiten.

Directe lijn

O.b.v. presentatie Pieter Leopold – Mobius Advocaten

Wanneer is het interessant?

Wanneer de opgewekte zon- of windenergie kan voorzien in de eigen elektriciteitsbehoefte van een gebruiker.

Wat is het?

Een directe lijn is een ongereguleerde elektriciteitsverbinding. Het kenmerkt zich door:

- Een of meer verbindingen.
- Eén productie-installatie.
- Een of meer gebruikers.
- Maximaal 1 aansluiting op het elektriciteitsnet.
- Voorziet in de elektriciteitsbehoefte van de gebruiker(s) à 90% eigen gebruik is hierin door de ACM oké bevonden.

Het heeft niet de verplichtingen van een 'net', dus geen netbeheerder, geen splitsingsvereisten, geen derdentoegang, geen aansluitplicht en geen gereguleerde tarieven.

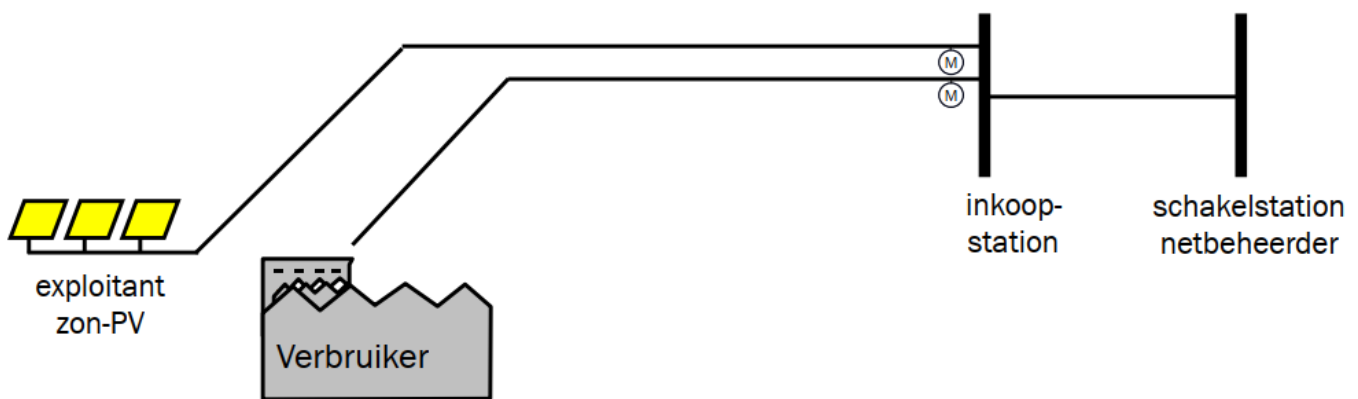
In de praktijk zijn dakgebonden of grondgebonden PV-installaties (zolang de aangeslotene de enige gebruiker is) de meest toegepaste en gebruikelijke opwekkers bij deze ene gebruiker.

Wat moet je regelen?

- All-in (leverings)contract tussen de producent en afnemer (eventueel met tussenkomst van externe leverancier) met daarin: afspraken over o.a. prijs, volume, duur, beëindiging, eigendom van de infrastructuur, meten, interrupties.
- Na ingebruikname melden bij de ACM (er wordt een lichte toets gedaan op de volledigheid van de melding).

Cable pooling

O.b.v. presentatie Redmar Damsma - Ventolines

Wanneer is het interessant ?

Als je met weinig partijen een aansluiting wilt delen. De opgewekte energie hoeft (in tegenstelling tot bij de directe lijn) niet alleen voor eigen gebruik te zijn. Cable pooling kan dus interessant zijn wanneer je business case niet uitkomt o.b.v. puur eigen verbruik.

Het kan vanaf 100 kVA en met maximaal vier installaties (WOZ-objecten). Het aantal WOZ-objecten is bepalend voor het aantal installaties; meerdere installaties op één WOZ-object (met dus dezelfde juridische eigendomssituatie) telt dus ook als één installatie.

Het is eenvoudiger en heeft minder kosten dan een Gesloten Distributie Systeem (GDS). Er is echter geen bescherming voor aangeslotenen bij cable pooling als partijen uit de overeenkomst willen stappen of wijzigingen aan installaties willen aanbrengen. Als er meer partijen bijkomen of als er onvoldoende vertrouwen onderling is kan – eventueel later – (alsnog) een GDS opgezet worden.

Wat is het?

Cable-pooling is een oplossing voor een productie-installatie waarbij het eigendom bij andere rechtspersonen berust. Dit kan door binnen een aansluiting secundaire allocatiepunten (SAP) aan te vragen.

Net als bij de directe lijn gaat het hier om een ongereguleerde elektriciteitsverbinding. Het heeft dus niet de verplichtingen van een 'net'. Installaties moeten zich volgens de EU-electriciteitsrichtlijnen gedragen als 1 installatie. Voor de ACM is het hierin voldoende wanneer de Meerdere Leveranciers Op Een Aansluiting (MLOEA)-regels toegepast worden.

Wat moet je regelen?

- Melden bij de ACM¹.
- Cable-Pooling Overeenkomst (CPO)², afspraken over o.a.: planning, gemeenschappelijke installatie, afspraken met netbeheerder, verdeling verantwoordelijkheden en kosten, aansprakelijkheid en verzekering, curtailment (wie regelt af), meetverantwoordelijkheid, financieringsbepalingen (bv compensatie voor afregelen).

1 www.acm.nl/nl/energie/elektriciteit-en-gas/netbeheer/cable-pooling-melden

2 <https://www.invest-nl.nl/nl/kennis-en-publicaties/cable-pooling-overeenkomst>

Overige informatie

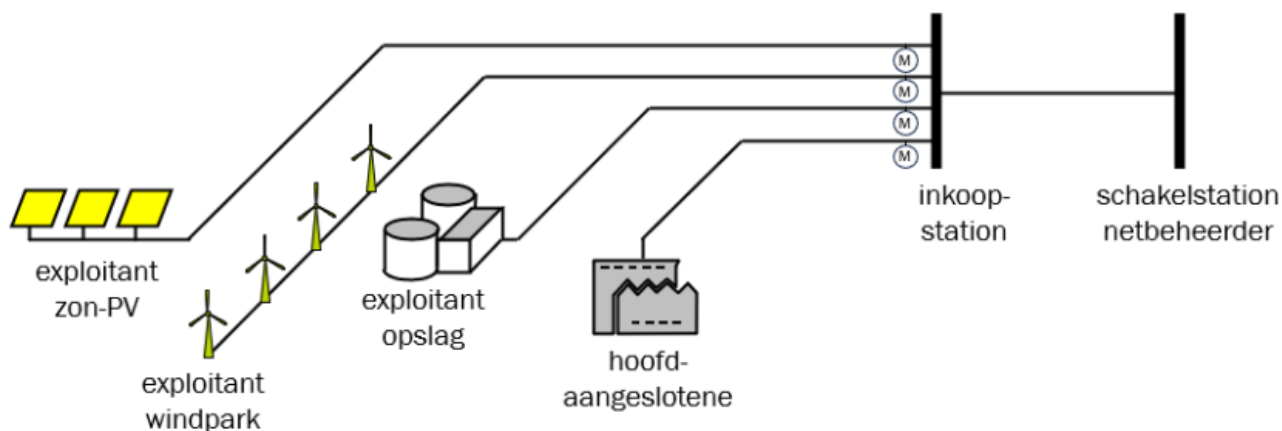
De mogelijkheden voor cable pooling zijn over de jaren gegroeid:

- Cable pooling tussen wind- en/of zonneparken (in de onmiddellijke nabijheid van elkaar) is sinds 2020 mogelijk (artikel 1 lid 7 Elektriciteitswet 1998), bij een minimale aansluiting van 2 MVA.
- Cable pooling tussen alle type installaties (inclusief opslag en verbruik) staat in de Nieuwe Energiewet (verwachte intreding 1 januari 2026). De Autoriteit Consument en Markt (ACM) gedooft dit wel al sinds 11 november 2024³.
- In de nieuwe wettekst is verduidelijkt dat netbeheerders een meerpartijen ATO (Aansluit Transport Overeenkomst) moeten toestaan. Een gezamenlijke ATO is belangrijk voor de toetredende installatie, omdat er dan zekerheid is dat je je aansluiting behoud indien de andere partij wegvalt.

Cable pooling komt al voor in andere landen, onder andere in Letland en Polen.

Gesloten distributie systeem

O.b.v. presentatie Marnix Scholten – MJS Advies

Wanneer is het interessant?

Als meerdere partijen ('afnemers') samen een aansluiting bij een openbare netbeheerder willen realiseren door middel van een privaat elektriciteitsnet (net-op-net aansluiting).

Dit is bijvoorbeeld interessant om transportkosten bij de openbare netbeheerder te optimaliseren/ beperken (voor bv batterij-opslag), of omdat er gezamenlijk soms meer mogelijk is dan individueel (als je bv niet de transportcapaciteit kunt krijgen die je wilt).

GDS is een beproefd concept en dus 'bankable' (zowel Europeesrechtelijk als nationaal verankerd).

Wat is het ?

Een GDS is een 'net'⁴ in de zin van de wet, waarbij een ontheffing is verleend voor het aanwijzen van een netbeheerder.

Kenmerken:

- Een net dat elektriciteit (of gas) distribueert binnen een geografisch afgebakende commerciële of industriële locatie.
- Kent geen huishoudelijke afnemers.
- Waarbij;
 - Ofwel de exploitatie of het productieproces om technische of veiligheidsredenen zijn geïntegreerd, of;
 - Het net primair elektriciteit of gas distribueert aan de eigenaar of beheerder van het net of daarmee verwante bedrijven (bv vliegvelden of industrielocaties).
- Het net mag geen onderdeel uitmaken van het landelijke hoogspanningsnet.

⁴ net: "één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van een directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer" (artikel 1, lid 1, onderdeel i, E'98)

Wat moet je regelen?

- Oprichten GDS BV: risico inventarisatie, statuten opstellen (governance, aandelen), passeren bij notaris, benoemen bestuur, inrichten administratie, storten kapitaal.
- Verkrijgen ontheffing ACM: GDS-ontheffing aanvragen bij ACM (dit is het aanvragen van een ontheffing van de verplichting tot het aanwijzen van een netbeheerder voor dit stuk 'net').
 - Keuzes maken m.b.t. geografische afbakening, categorie 1 of 2, derden toegang.
 - Documenten opleveren (WOZ beschikking, vergunningen, etc.).
 - De doorlooptijd voor het verkrijgen van een ontheffing is gemaximeerd op <12 maanden (in de praktijk vaak <3 maanden).
 - De termijn voor het bestaan van het GDS (de ontheffing) was voorheen 10 jaar, maar onder de Energiewet (verwachte in werking treding 1 januari 2026) vervalt die termijn en is er geen maximum meer.
- Realisatie: aansluiting, onderstation en kabels. De 'GDS-beheerder' gaat een ATO aan met de openbare netbeheerder en gaat ATO's aan met de aangesloten op het GDS.
- Operatie: beheer, schakelen, veiligheidsbeleid, calamiteitenplan, tarieven, etc.

Wat verder geregeld moet zijn:

- Vrije leverancierskeuze moet gefaciliteerd worden.
- Non-discriminatoire, transparante afspraken, o.a. t.a.v. tarieven (vallen niet onder de tariefencode).
- Aansluitplicht derden binnen geografisch afgebakende locatie van het GDS (en mits capaciteit beschikbaar op het GDS).
- Verplichte deelname aan congestiemanagement van het GDS als geheel in aansluiting op het publieke elektriciteitsnet à energie management systeem of smart grid nodig.
- Kiezen of je elke aangesloten een eigen Balance Responsible Party's (BRP) en Congestion Service Provider's (CSP) laat kiezen, of dat je dat centraal doet.

Overige informatie

- Energiewet, artikel 3.6 en 3.7 gaan over het Gesloten Systeem (voorheen heette dit het Gesloten Distributie Systeem en stond het in de Elektriciteitswet, artikel 15jo. Artikel 10).
- GDS'en komen vooral nog voor in de chemie/food/industrie en universiteiten/zorginstellingen. Er zijn inmiddels ook 9 GDS'en voor duurzame opwek.
- Er is een branchevereniging Private Energie Netten (PEN).⁵

Groepscontracten

O.b.v. presentatie Quirine Tjeenk Willink – Kennedy van der Laan

Wanneer is het interessant?

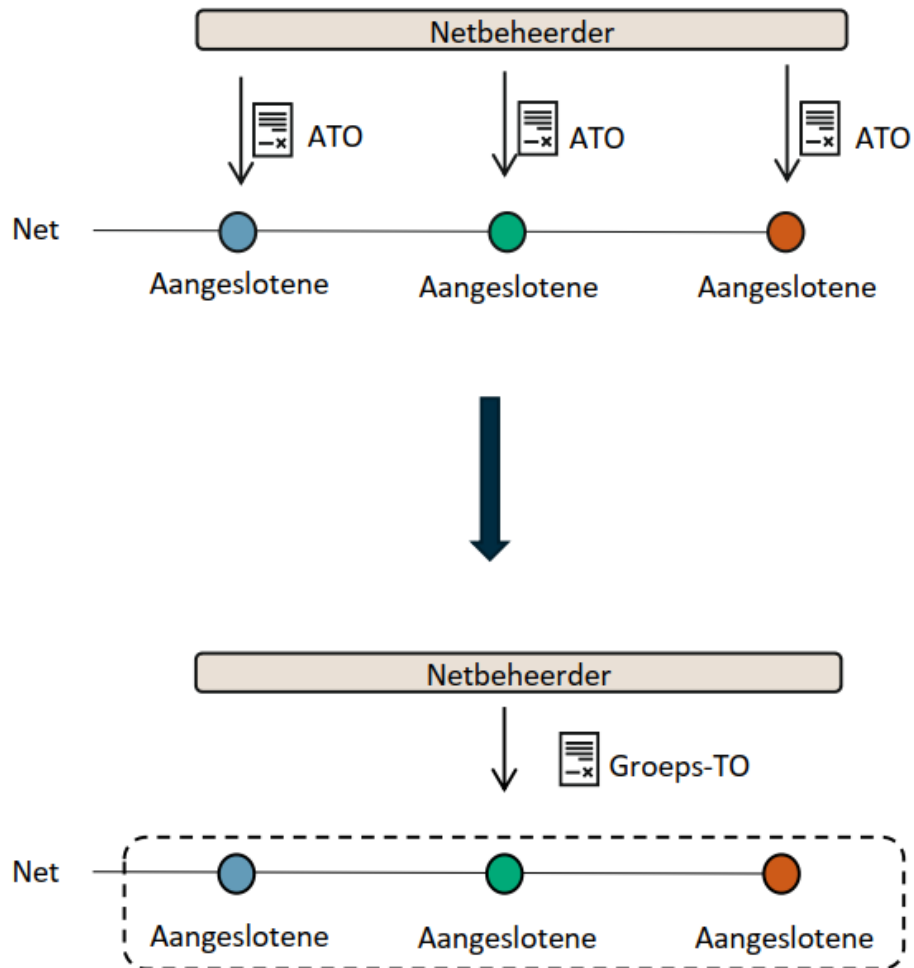
Als je vraag en/of aanbod van energie lokaal op elkaar kunt afstemmen, kun je hier financieel voordeel mee behalen en bijdragen aan het verminderen van netcongestie.

Wat is het?

- Groeps-capaciteitsbeperkingscontract (groeps-CBC):
 - Verantwoordelijkheid voor de groep om gezamenlijk de transportcapaciteit te verlagen tijdens piekuren. Dit gebeurt op verzoek van de netbeheerder en tegen een vergoeding. Er kunnen vaste tijdvensters afgesproken worden of het kan op afroep door de netbeheerder wanneer nodig.
 - Leden van de groep bevinden zich binnen hetzelfde verdeelstation, en zijn dus via het openbare net met elkaar verbonden (dit is het grote onderscheid met een GDS).
 - De partijen richten gezamenlijk een coöperatie (of iets vergelijkbaars) op, met een oprichtingsakte. Vervolgens worden er ledenovereenkomsten en een stuurbaar vermogen overeenkomst getekend.
 - Collectief contract bestaat naast de individuele ATO (aansluit- en transportovereenkomst) en iedere partij moet zich houden aan zijn individuele GTV (gecontracteerd transport vermogen).
 - De transportcapaciteit kan bijvoorbeeld verlaagd worden door het afschalen van transportafname of het gebruik van batterijen.
 - Het komt in de praktijk nog niet veel voor. Onder andere de aansprakelijkheid in het geval een van de partijen zich niet aan de groeps-CBC houdt, is nog een heikel punt.
 - Er komt een opstart-toolkit voor groeps-CBC, met een modelcontract, binnenkort beschikbaar.
- Groeps-Transportovereenkomst (GTO)
 - Verwacht wordt dat dit begin 2025 mogelijk wordt. Vooruitlopend op het definitieve codebesluit staat de ACM het al toe dat netbeheerders de GTO op kleine schaal aanbieden⁶.
 - De groep gaat gezamenlijk een transportovereenkomst aan: het individuele GTV vervalt. Er worden afspraken gemaakt over wat er gebeurt bij het verlaten van de groep.
 - De aansluiting wordt virtueel gekoppeld, zodat aangeslotenen hun vraag en invoeding beter op elkaar kunnen afstemmen (aangeslotenen houden fysieke aparte aansluitingen).
 - De groep is gezamenlijk verantwoordelijk om binnen het toegewezen GTV te blijven.
 - Het beschikbaar gestelde GTV is geen optelling van de losse GTV's, maar zit daaronder. Mogelijk is er wel ruimte voor individuele partijen om (in afstemming met de anderen in de groep)(op bepaalde momenten) meer capaciteit te gebruiken dan dat ze deden met hun individuele GTV.
 - De plek op de wachtlijst verandert door het aangaan van een groepscontract in principe niet. Het voordeel voor een aangeslotene zonder GTV is dat deze direct kan toetreden en over stroom kan gaan beschikken, mits de andere groepsleden daarmee akkoord zijn. Het groeps-GTV staat verder los van het persoonlijk GTV. De plek op de wachtlijst voor het persoonlijk GTV blijft dus

ook gehandhaafd.

- De aangeslotene zonder GTV heeft twee opties als de netbeheerder een aanbod doet voor het verkrijgen van persoonlijk GTV; (i) uittreden uit de groeps-ATO, waarbij vooraf een transitieregeling kan worden afgesproken, of (ii) niet met het volledige GTV uittreden (ook daar kunnen afspraken over worden gemaakt).

Fiscaliteit

O.b.v. presentatie Niels Muller & Raymond van den Berg - PWC

Let op: "Fiscaliteit is vaak bepalend voor de business case, tijdige aandacht hiervoor voorkomt verrassingen achteraf."

Er zijn twee belastingen die belangrijk zijn om naar te kijken: Energiebelasting en Onroerendezaakbelasting (OZB belasting).

Energiebelasting:

- Alleen directe levering aan het net is vrijgesteld van energiebelasting
- Groepstransportovereenkomst: gebeurt niks belastingtechnisch. Dus voor de belasting is dit overzichtelijk.
- Directe lijn: belaste levering (energiebelasting), tenzij het om een opwekinstallatie gaat die verbonden is aan een afname-installatie en de opwekinstallatie is voor eigen gebruik en risico (financieel risico gaat het hier om) ontwikkeld. De eigenaar van de opwek installatie moet dus ook de hoofd-aangeslotene zijn. Oftewel, als de opwekinstallatie ook in eigendom van de gebruiker is hoeft er geen energiebelasting betaalt te worden. Qua energiebelasting is het dus goed om na te denken: op welke entiteit zet je welke installatie.
- Gesloten Distributie Systeem: belaste levering aan het GDS als geheel. Ook van duurzaam opgewekte energie.
- Cable pooling: belaste levering aan de tussenpersoon of de hoofdaangeslotenen.

Onroerendezaakbelasting (OZB belasting):

- Kan significant zijn voor een project en kan afhangen van de situatie. De objectafbakening is hierin van invloed op de waardering.
- Bijvoorbeeld bij een Warmte Koude Opslag (WKO), als die binnen het WOZ-object zit is dat anders dan wanneer deze in een bijgebouw zit. In het laatste geval wordt deze apart gewaardeerd en tellen de WOZ'en bij elkaar op en zal de af te dragen OZB dus ook hoger zijn.
- De waardering van het object is hierin ook van belang. Er ligt momenteel een procedure bij de Hoge Raad om werktuigenvrijstelling te krijgen voor zonnepanelen op daken.
- Als voorbeeld: is het inkoopstation bij een Gesloten Distributie Systeem (GDS) of bij cablepooling bijvoorbeeld een apart WOZ-object? Dan betaal je ook belasting over de WOZ-waarde van het inkoopstation.

Afsluiting

We hopen u op weg geholpen te hebben met dit beknopte Handboek Anders Aansluiten. Er zijn veel mogelijkheden om het net efficiënter te gebruiken en om lange wachttijden voor nieuwe netaansluitingen heen te werken. Wij wensen u veel succes in het werken aan deze oplossingsmogelijkheden!

Beviel dit verhaal u? En bent u nog geen lid van de branchevereniging voor de zonne- of windenergie? Overweeg dan lid te worden en kijk op:

hollandsolar.nl en nedzero.nl.

NedZero

Holland
Solar

ENERGY
STORAGE **NL**